

13/12/24 (M)

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

4	5	0	2	5
---	---	---	---	---

Exam. Code :

1	1	0	1
---	---	---	---

B.Ed. (Gen.) 1st Semester

(2124)

PEDAGOGY OF SCIENCE (In all Mediums)

(Same for USOL Candidates of 1st Sem.)

Paper : P-1.1/1.2 Opt. (XX)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 40

Note :— Attempt **FIVE** questions, selecting **ONE** from each unit.

Unit-V is compulsory and each questions carries 8 marks.

UNIT—I

1. Discuss the nature and scope of science in the modern context. 8
2. Describe in detail Bloom's Taxonomy of Educational Objectives of Teaching Science. 8

UNIT—II

3. Discuss in detail the lecture method, its merits and demerits. 8
4. Elaborate on the role of cooperative learning in the teaching of Science. 8

UNIT—III

5. Define instructional resources in science. Describe in detail its classification. 8
6. Highlight the use of e-books and e-journals in science. 8

UNIT—IV

7. Highlight the significance of CBCS for discipline centres as well as interdisciplinary teaching learning in Sciences. 8
8. Describe the different initiatives taken for the promotion and innovation in science education. 8

UNIT—V

9. Write short notes on the following :
 - (i) Differentiate Aims and Objectives.
 - (ii) Scientific Attitude.
 - (iii) E-Learning.
 - (iv) MOOC platforms. $2 \times 4 = 8$

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का चयन करते हुए, पाँच प्रश्न हल करें। यूनिट-V अनिवार्य है और प्रत्येक प्रश्न 8 अंक का है।

यूनिट-I

1. आधुनिक संदर्भ में विज्ञान की प्रकृति और दायरे पर चर्चा करें। 8
2. विज्ञान शिक्षण के शैक्षिक उद्देश्यों के ब्लूम के वर्गीकरण का विस्तार से वर्णन करें। 8

यूनिट-II

3. व्याख्यान पद्धति, इसके गुणों और दोषों पर विस्तार से चर्चा करें। 8
4. विज्ञान के शिक्षण में सहकारी अधिगम की भूमिका पर विस्तार से चर्चा करें। 8

यूनिट-III

5. विज्ञान में शिक्षण संसाधनों को परिभाषित करें। इसके वर्गीकरण का विस्तार से वर्णन करें। 8
6. विज्ञान में ई-बुक्स और ई-जर्नल्स के उपयोग पर प्रकाश डालें। 8

यूनिट-IV

7. विज्ञान में अनुशासन केंद्रों के साथ-साथ अंतःविषय शिक्षण अधिगम के लिए CBCS के महत्व पर प्रकाश डालें। 8
8. विज्ञान शिक्षा में प्रचार और नवाचार के लिए किए गए विभिन्न पहलों का वर्णन करें। 8

यूनिट-V

9. निम्नलिखित पर संक्षिप्त टिप्पणियाँ लिखें :
 - (i) लक्ष्य और उद्देश्य में अंतर करें।
 - (ii) वैज्ञानिक दृष्टिकोण।
 - (iii) ई-लर्निंग।
 - (iv) MOOC प्लेटफॉर्म। $2 \times 4 = 8$

(पंजाबी अनुवाद)

नोट :- ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਯੂਨਿਟ-V ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 8 ਅੰਕ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ-I

1. ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8
2. ਅਧਿਆਪਨ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਲੂਮ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਲੈਕਚਰ ਵਿਧੀ, ਇਸਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਔਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8
4. ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਅਧਿਆਪਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ। 8

ਯੂਨਿਟ—III

5. ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 8
6. ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਈ-ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਈ-ਰਸਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ—IV

7. ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੰਤਰ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਧਿਆਪਨ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ CBCS ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੋ। 8
8. ਵਿਗਿਆਨ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਾ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ—V

9. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ : 2×4=8
- (i) ਟੀਚਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰੋ।
 - (ii) ਵਿਗਿਆਨਕ ਰਵੱਈਆ।
 - (iii) ਈ-ਲਰਨਿੰਗ।
 - (iv) MOOC ਪਲੇਟਫਾਰਮ।